

## POSTANOWIENIE

22 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Pawłyszcz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 22 maja 2023 r. w Warszawie,  
wniosku S. spółki akcyjnej w P.

o zbadanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego Adama Redzika  
wymogów niezawisłości i bezstronności w sprawie II CSKP 1348/22

**odrzuca wniosek.**

## UZASADNIENIE

Jeden z pozwanych (przeciwników skargi kasacyjnej) wniósł o stwierdzenie, że sędzia Sądu Najwyższego Adam Redzik, wyznaczony do rozpoznania sprawy II CSKP 1348/22 nie spełnia wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i postępowania po powołaniu oraz wyłączenie go od rozpoznania tej sprawy. W uzasadnieniu wnioskodawca podniósł, że:

1) przepisy o wyborze przez Sejm sędziów do Krajowej Rady Sądownictwa są sprzeczne z Konstytucją RP, w szczególności z art. 187 ust. 1, co stwierdzono orzeczeniami Sadu Najwyższego, Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej,

2) konkursy do Sądu Najwyższego wymienione w uchwale trzech izb SN z 23 stycznia 2020 r., BSA 1-4110-1/20, były nietransparentne i nie weryfikowały kompetencji kandydatów, co wyklucza spełnienie obiektywnych warunków postrzegania sędziów powołanych na skutek tych konkursów jako bezstronnych i niezawisłych,

3) sam fakt objęcia urzędu sędziego SN na skutek konkursu przeprowadzonego przez niekonstytucyjny organ w postaci KRS prowadzi do wniosku o braku niezawisłości i bezstronności sędziego,

4) w uzasadnieniu postanowienia SN z 12 kwietnia 2021 r., I NZP 1/21, wydanego z udziałem sędziego Adama Redzika, zawarto tezę, iż na skutek wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, uchwała składu połączonych izb z 23 stycznia 2020 r., BSA 1-4110-1/20, przestała obowiązywać, mimo iż Trybunał Konstytucyjny nie ma kompetencji do uchylania uchwał SN.

### **Sąd Najwyższy zważył, co następuje.**

Jednym z wymagań formalnych wniosku złożonego przez pozwanego jest „*przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie*” (art. 29 § 9 pkt 2 u.s.n.). Z kolei na podstawie art. 29 § 5 u.s.n. żądanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności należy uzasadnić okolicznościami danej sprawy mogącymi doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy.

Wnioskodawca w ogóle nie odniósł się do okoliczności sprawy II CSKP 1348/22 rozpoznawanej w składzie z udziałem sędziego Adma Redzika i nie jest to przeoczenie. Według wnioskodawcy „*bezstronność biorącego udział w sprawie sędziego ma charakter instytucjonalny (...). Kontrola wymienionego aspektu bezstronności polega przede wszystkim na zbadaniu, czy przepisy regulujące procedurę powołania sędziego zapewniały jej odrębność od wpływów władzy wykonawczej i ustawodawczej, zgodnie z zasadą trójpodziału władzy. Kontrola ta ma charakter uprzedni, pierwotny w stosunku do drugiego, personalnego aspektu bezstronności sędziego, który podlega badaniu dopiero po przeprowadzeniu pozytywnie zakończonych testu bezstronności instytucjonalnej. Niespełnienie przez sędziego biorącego udział w postępowaniu warunków bezstronności instytucjonalnej wyklucza możliwość uznania sędziego za korzystającego z przywileju bezstronności w rozumieniu art. 49 § 1 k.p.c., a co za tym idzie, nakazuje uznać sędziego za nieposiadającego cech niezawisłości i bezstronności w myśl art. 29 § 5 u.s.n.*”

Zatem wnioskodawca świadomie pominął element uzasadnienia konieczny do rozpoznania wniosku, który tym samym podlega odrzuceniu na podstawie art. 29 § 9 pkt 2 i § 10 u.s.n.

Wyłączenie sędziego tylko ze względu na powołanie go na wniosek KRS w składzie obowiązującym od 17 stycznia 2018 r. prowadziłyby do zastąpienia konstrukcji racjonalnego ustawodawcy (konstrukcji niezbędnej do funkcjonowania systemu prawnego) konstrukcją ustawodawcy dotkniętego zaburzeniami dysocjacyjnymi tożsamości. Według wnioskodawcy Sejm RP ustawą z 8 grudnia 2017 r. *o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw* zmienił sposób wyboru 15 sędziów do KRS, a następnie wybrał 15 sędziów do KRS. Po czym – wg wnioskodawcy – Sejm ustawą z 9 czerwca 2022 r. *o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw* wprowadził możliwość złożenia skutecznego wniosku o zbadanie spełnienia przez sędziego wymogów niezawisłości i bezstronności oraz wyłączenie sędziego ze sprawy tylko ze względu na powołanie go na wniosek KRS w składzie ustalonym zgodnie z ustawą z 8 grudnia 2017 r. Przy tym wobec utrzymania przepisów regulujących sposób wyboru KRS w perspektywie kilku lat strona zainteresowana niewydaniem orzeczenia mogłaby uniemożliwić zakończenie procesu po prostu składając wnioski z art. 29 § 5-9 u.s.n.

Oczywiście tak nie jest, gdyż ustawodawca w art. 29 § 5 u.s.n. wykluczył abstrakcyjne badanie spełnienia przez sędziego wymogów niezawisłości i bezstronności i dopuścił stosowanie tej instytucji tylko, gdy w okolicznościach danej sprawy pozostałe fakty przytoczone na uzasadnienie wniosku wskazują na możliwość braku niezawisłości lub bezstronności sędziego przy rozstrzyganiu tej konkretnej sprawy (czy też na możliwość postrzegania przez stronę sędziego jako zawisłego lub stronniczego, jak zdaje się wyklądać art. 29 § 5 u.s.n. wnioskodawca).

Ponadto ETPC nie jest sądem uprawnionym do stwierdzania niezgodności prawa polskiego z Konstytucją RP. W odniesieniu do prawa polskiego jest uprawniony jedynie do oceny, czy polskie prawo zapewnia standardy określone w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Przy tym negatywna ocena polskiego prawa przez ETPC nie usuwa zakwestionowanych przepisów z polskiego prawa,

a jedynie rodzi obowiązek Sejmu RP odpowiedniej zmiany ustawy. Natomiast TSUE jest sądem konstytucyjnym, lecz tylko wobec prawa unijnego, tzn. TSUE może stwierdzić niezgodność prawa unijnego wtórnego (rozporządzeń i dyrektyw) z prawem unijnym pierwotnym (traktatami unijnymi) i takie orzeczenie deruguje niezgodne przepisy prawa wtórnego (art. 263 i 264 Traktatu o funkcjonowaniu UE). W przypadku niezgodności polskich przepisów z prawem unijnym lub EKPC tylko Trybunał Konstytucyjny jest uprawniony do derogowania polskiego przepisu (art. 188 Konstytucji). Przy tym wyroki TK usuwają przepis z systemu prawnego dopiero z chwilą opublikowania wyroku w Dzienniku Ustaw, a w razie potrzeby TK odracza utratę przez przepis mocy prawnej dając ustawodawcy czas na uzupełnienie luk po przepisach, które mają przestać obowiązywać.

Odrzucenie wniosku, ze względu na brak jego elementu koniecznego w postaci okoliczności sprawy, czyni zbędnym rozpoznanie zarzutów wniosku odnoszących się konkretnie do sędziego Adma Redzika. Należy jednak zwrócić uwagę, że dopuszczenie do wyłączania sędziów ze względu na tezy zawarte w uzasadnieniach ich wcześniejszych orzeczeń prowadziłoby do tego, że w danym rodzaju spraw każdy sędzia mógłby orzec tylko raz. Po rozstrzygnięciu sporu np. z umowy kredytu, w przyszłych procesach sędzia ten podlegałby wyłączeniu albo na wniosek banku, albo na wniosek kredytobiorcy.

Wnioskodawca wniósł o dokonanie losowania składu 5 sędziów do rozpoznania niniejszego wniosku z pominięciem sędziów powołanych na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ustalonym zgodnie z ustawą z 8 grudnia 2017 r., wbrew art. 29 § 15 u.s.n., ponieważ udział w składzie takiego sędziego byłby sprzeczny z zasadą *nemo iudex in causa sua*.

Wyznaczony skład sądu nie bada swojego własnego wyznaczenia. Sędzia, któremu przydzielono sprawę, ma obowiązek ją rozpoznać, a wątpliwości co do prawidłowości swojego wyznaczenia przed rozpoznaniem sprawy może zgłosić osobie odpowiedzialnej za wyznaczanie składów, tj. prezesowi SN kierującemu pracą izby, a po rozpoznaniu sprawy w uzasadnieniu orzeczenia. W niniejszej sprawie takie wątpliwości nie zachodzą. Właśnie argument wnioskodawcy wskazuje, że wszelkie podstawy wyłączenia sędziego muszą odwoływać się do okoliczności

konkretnej sprawy, nie mogą być formułowane abstrakcyjnie. Skoro wnioskodawca żąda wyłączenia sędziego Adama Redzika z powodu powołania na urząd sędziego SN na wniosek KRS określonej kadencji, to równie dobrze mógłby żądać wyłączenia go np. z powodu braku odpowiedniego doświadczenia mierzonego wiekiem i żądać, aby wniosek rozpoznali sędziowie starsi od objętego wnioskiem o co najmniej 5 lub 10 lat. Przy odpowiednim doborze abstrakcyjnych kryteriów to strona decydowałaby o składzie sądu.